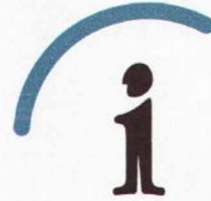

Alþingi
Allsherjar- og menntamálanefnd
150 REYKJAVÍK

Persónuvernd

Rauðarárstíg 10 105 Reykjavík
sími: 510 9600 bréfasími: 510 9606
netfang: postur@personuvernd.is
veffang: personuvernd.is

Reykjavík, 27. nóvember
2012

Tilvísun: 2012101176DS/--

Efni: Umsögn um frumvarp til laga um breytingar á lögreglulögum

Persónuvernd vísar til tölvubréfs allsherjar- og menntamálanefndar Alþingis frá 15. október 2012 þar sem óskað er umsagnar stofnunarinnar um frumvarp til laga um breytingu á lögreglulögum nr. 90/1996 (þskj. 174, 173. mál á 141. löggjafarþingi). Rætt var um frumvarpið á fundi stjórnar Persónuverndar í dag og ákveðið að gera eftirfarandi athugasemdir:

1.

Í 2. gr. frumvarpsins er m.a. lagt til að við 2. mgr. 5. gr. laganna bætist nýr stafliður þar sem mælt verði fyrir um heimild ríkislögreglustjóra til öflunar upplýsinga úr málaskrá lögreglu við framkvæmd lögboðinna bakgrunnsathugana. Af þessu tilefni vekur Persónuvernd athygli á að upplýsingar í málaskrá lögreglu fela ekki í sér opinbera staðfestingu á því að menn hafi framið tiltekin brot. Þegar unnið er með persónuupplýsingar gildir sú meginregla að þær skuli vera áreiðanlegar, sbr. d-lið 1. mgr. 6. gr. persónuverndartilskipunarinnar nr. 95/46/EB, sbr. 4. tölul. 1. mgr. 7. gr. laga nr. 77/2000 um persónuvernd og meðferð persónuupplýsinga. Þegar litið er til þessa og viðkvæms eðlis upplýsinga í málaskrá lögreglu ber að gjalda varhug við því að þær séu notaðar til annars en hefðbundinna lögreglustarfa. Þegar litið er til grunnreglu 71. gr. stjórnarskrárinnar og 8. gr. mannréttindasáttmála Evrópu um friðhelgi einkalífs verður notkun þeirra í tengslum við umræddar bakgrunnsathuganir aðeins talin réttlæt看leg þegar mjög ríkar ástæður krefjast slíks.

Með umræddu ákvæði 2. gr. frumvarpsins gæfi löggjafinn sér hins vegar fyrirfram að í hvert sinn sem ástæða væri til setningar ákvæða um bakgrunnsathugun væri jafnframt tilefni til notkunar málaskrárupplýsinga. Persónuvernd telur ekki unnt að taka slíka afstöðu og leggur þess í stað til

að metið sé í hvert sinn, sem ákvæði eru sett í lög um bakgrunnsathugun, hvort þörf sé á málaskráupplýsingum við framkvæmd athugunarinnar. Í samræmi við það leggur Persónuvernd til að orðin „úr skrá málaskrá og“ í tillögu að nýjum staflið 2. mgr. 5. gr. lögregluglaga falli brott.

2.

Í tillögu 7. gr. frumvarpsins að 4. mgr. 28. gr. lögregluglaga er einnig fjallað um öflun málaskráupplýsinga, þ.e. vegna ráðningar lögreglumanna og reglubundins mats á því trausti sem bera megi til þeirra. Í ljósi eðlis lögreglustarfsins, þ. á m. ýmissa valdheimilda sem lögreglumenn hafa, telur Persónuvernd öflun umræddra upplýsinga geta komið til álita við framangreindar aðstæður. Hins vegar leggur stofnunin áherslu að gætt sé meðalhófs, m.a. í tengslum við það hvaða upplýsinga sé aflað og hversu langt aftur í tímann, sem og að umsækjendum og starfsmönnum sé greint frá því fyrirfram að þeim verði flett upp. Þá er mikilvægt að mönnum sé veitt færi á skýringum við skráningu færslna í málaskrá. Mæla mætti nánar fyrir um það í reglugerð og leggur því Persónuvernd til að eftirfarandi málslíð verði bætt aftast við tillögu 7. gr. frumvarpsins að 4. mgr. 28. gr.: „Um öflun málaskráupplýsinga, þ. á m. umfang upplýsingaöflunarinnar, fræðslu til umsækjenda og starfsmanna í aðdraganda uppflettingar og andmælarétt þeirra, skal nánar mælt fyrir í reglugerð.“

Einnig er fjallað um öflun málaskráupplýsinga í tillögu c-liðar 10. gr. frumvarpsins að nýjum málslíð sem bætt yrði við 5. mgr. 38. gr. lögregluglaga. Með hinum nýja málslíð yrði veitt heimild til öflunar upplýsinga úr málaskrá um þá sem sækja um skólavist í Lögregluskólanum. Í ljósi þeirra sjónarmiða sem rakin hafa verið varðandi lögreglumenn eru ekki gerðar athugasemdir við það. Hins vegar telur Persónuvernd að gæta þurfi meðalhófs og andmælaréttar þegar umræddir námsumsækjendur eiga í hlut með sama hætti og þegar um ræðir lögreglumenn og umsækjendur um störf þeirra. Persónuvernd leggur því til að við umrædda tillögu að nýjum málslíð 5. mgr. 38. gr. sé bætt sömu viðbót og stofnunin leggur til varðandi tillögu að 4. mgr. 28. gr.

3.

Í 8. gr. frumvarpsins er lögð til ný 28. gr. a. Verði það ákvæði lögfest verður heimilt að afla upplýsinga úr málaskrá lögreglu um alla þá sem gegna þar störfum eða sækja um starf. Í þessu sambandi vekur Persónuvernd athygli á því að störf hjá lögreglu geta verið af ýmsum toga og sum þess eðlis að ekki sé þörf á slíkri upplýsingaöflun sem hér um ræðir, s.s. þegar um ræðir störf í mötuneyti, við ræstingar eða ýmsa stöðþjónustu. Ákvæðið tekur hins vegar ekki tillit til þessa og leggur Persónuvernd til að það falli brott eða verði að öðrum kosti breytt verulega þannig að það taki aðeins til þeirra tilteknu starfsmanna sem sérstök þörf verður talin á að upplýsinga sé aflað um úr málaskrá þó svo að þeir fari ekki með lögregluvald. Við brottfall ákvæðisins væri ekki lengur fjallað um öflun upplýsinga úr sakaskrá vegna umræddra starfa, en vakin er athygli á að um slíka upplýsingaöflun giltu þá sömu sjónarmið og alla jafna, þ.e. að vinnuveitandi getur farið fram á það við umsækjanda eða starfsmann að hann leggi fram sakavottorð sitt ef slíkt telst nauðsynlegt á grundvelli almenns hagsmunamats.

4.

Gert er ráð fyrir því í 2. gr. frumvarpsins að samkvæmt a-lið 5. gr. lögregluglaga verði í reglugerð mælt fyrir um heimild til að krefjast fíkniefnaprófs. Af því tilefni minnir Persónuvernd á að rétt eins og þegar um ræðir kröfu um upplýsingar í málaskrá lögreglu, sem og aðrar persónuupplýsingar, á að ekki að krefjast fíkniefnaprófs nema það sé nauðsynlegt í ljósi atvika hverju sinni og fyrir því séu sérstakar ástæður. Því leggur Persónuvernd til að fyrir aftan orðið „fíkniefnaprófs“ í umræddu ákvæði verði bætt orðunum „þegar sérstök ástæða er til“.

Að öðru leyti gerir Persónuvernd ekki athugasemdir við einstök ákvæði frumvarpsins. Hins vegar minnir stofnunin á mikilvægi þess að stjórnsýsluframkvæmd á grundvelli þess samrýmist meðalhófskröfum.

Virðingarfyllt
f.h. stjórnar Persónuverndar

Þórður Sveinsson